

Loysing-yvirtøka

Í longri tíð hevur verið at lisið í Dimmalætting alla verðins óluku, sum Javnaðarflokkurin forir yvir okkum.

Eg má siga, at tað undrar meg og eg spyrji hvør orsøkin er til hesa leypan um hvørkrarnar á Javnaðarflokkinum.

Tað er serliga yvirtøkutrollið sum her spökir. Vit hava í landsstýrinum umhugað eitt hvørt stig, sum tikið er — og tað saman við Sambandsflokkinum, hava greitt gjølliga frá, hvi vit hava hildið neyðugt vera, at vit foroyingar sjálvir koma at luttaka í umsitingini av landi okkara.

Vit hava einki málseki yvirtikið, ætla heldur ikki, uttan tað, at vit halda og meina, at tað einasta rætta má vera, at vit sjálvir eru við í øllum teim liðum har nakað nertir við okkara egnu viðurskipti.

Og hetta er og hevur verið lagið í so mong ár. P. M. Dam, sáli tók onkunið soleiðis til: »har ein ikki er sjálvur, har er ein ikki meira enn hálvur«. Mundi kenna hetta av royndum.

Veit ikki betur enn at Sambandsmenn hava tikið undir í hesum, ein avleiðing av hesum er m. a. at vit eru sjálvir við í øllum uttanlandssamráðingum har Føroya viðurskipti útført verða viðgjørd. Spyr teir sambandsmenn, fólkafloksmenn,

tjóðveldismenn, o. s. fr., sum hava verið við til hesar samráðingar, um henda leið ikki hevur givið okkum fyrimunir, afturimóti mannagongdini fyrr, tá vit »luttóku« á tann hátt, at danir greiddu hesa umboðan.

Og eg veit ikki betur enn at allir partar hava góðtikið hesa yvirtøku, og at allir partar eru sannførdir um at hon er neyðug og ti at henda yvirtøka hevur givið okkum nógv betur innli í viðurskipti okkara andvegis øðrum tjóðum, og samstundis sloppið samarbeiðsmönnum okkara, donum, undan mangari svárrari knipu.

Eg meti hesa yvirtøku at vera av tí góða, tí hon hevur givið okkum nógv størri sjálvsálit. Nú kundi eg hildið áfram at nevnt dómi um »yvirtøku«, sum eisini Sambandsmenn uttan at blunka hava góðtikið, t. d. bragðið, at vit skulu hava okkara egnu frimerkir. Tí sjálvt um hetta hendir uttan at nakað málseki er yvirtikið, so vil hetta vera stig ta røttu leiðina, at skapa okkum stórra sjálvsviðing, tí frimerki kemur at tona egna flagg okkara. Nú fer eingin útlendingur meira at ivast í, at Føroyar eru ikki Danmark, men Føroyar Eitt geografskt falsum verður samstundis nú rættað.

Eg havi verið í landsstýris-samarbeiði við Sambandsmön-

um — og havt gott samstarv við teir allar. Eg sigi teir ikki illar, tí at teir hava verið við til at styrkja um okkara sjálvsálit, m. a. við meira og meira at færa umsitingina av okkara egna landi á okkum sjálvar, hetta sjónarmið fer sjáldandi at vinna frama, meira og meira. Annað er óteikiligt.

Men skal vón vera um framhaldandi fruktargott samarbeiði millum flokkarnar, so má tað vera uppá høgu tíð, at Dimmalætting reviderar og redigerar ta hetz, sum nú í longri tíð hevur verið fært ómóti einum framhaldandi samarbeiði millum Sambandsflokkinn og Javnaðarflokkinn. Tað ber nú einaferð ikki til at blasa og samstundis hava mjøl í munnum.

Eg meti stjórnarligu støðu Føroya og Danmarkar millum at vera okkum til fyrimunir.

Vit eiga framvegis at virka fyrri at alt sum er við til at spilla samvinnu millum tjóðirnar, verður burturbeint.

Hetta gerst einans um vit stremba fram móti at skilja støðuna hvør hjá øðrum — og at vit viðgera øll áhugamál okkara undir stavnhalðinum at tæna Føroya fólk og Føroyum.

Hetta er javnaðarmanna hugsan.

J. Lindenskov

j. b. m. skripar:

Landbúnaðarpolitikkur

Í Dagblaðnum 25. sept. skripar D. H. (Demmus Hentze?) nakrar viðmerkingar um panelgreinina hjá Kára Petersen í SOSIALINUM herfyri: »Hin gloymdi vinnuvegurin«.

D. H. skripar, at ongir nýggir tankar komu fram í nevndu grein hjá Kára, og tað hevur valla heldur verið ætlan Kára'sar, men skal eg supplera, at als onki nýtt var í greinini hjá D. H., sum byggir á vanligan fólkafloksátt — á mønisið um, at Javnaðarflokkurin hevur jarðlagt reiðarar og bøndur.

Ein kundi spurt D. H., hvussu hann greiðir lesarum og veljarum sínum frá, at reiðarar og aðrir eigarar av fiskiflotanum idag trivast sera væl, hóast Føroya land er stjørnað av Javnaðarflokkinum, meðan bøndurnir eftir metan D. H.'s vantrivast.

Er ikki orsøkin at finna hjá bøndum sjálvum fyrst og fremst, og øðrum, sum hava somu hugsan, sum D. H. Eftir mini meta rakti Kári nokso beint, ta hann mælti til, at tað ikki einamest er peningaliga, men heldur menniskjansliga og samfelagsborgarliga, at bøndurnir á Føroya landi sakna væl-vild, og torva samhug, og tí fáa hesar sømdir.

Meðan Javnaðarflokkurin hevur verið í stjørn landsins, hava bøndurnir millum annað haft — og hava framvegis — hesar figgarligu sømdir:

At kunna lána frá Føroya Jarðaræði nærum ómarkað til íleggjarar fyrri 3% í rentu yvir 30 ár. Hvojrir aðrir samfelagsborgarar kunna tað?

Fáa studning til mjólkaframleiðslu og mjólkaf lutning.

Vera skattaðir árliga fyrri hvørja mjólkikúgv av 1.000 kr., hóast nógvir borgarar vita, at ein kúgv, sum ikki netto gevur mjólk fyri einar 3—4.000 kr. árliga verður avtíkin. Legg merki til, at tey neyt, sum í 1973 blivu premiærði, høvdu mjólkáð tað árið í virði fyrri millum 6 og 7.000 kr. brutto, hefrá fara so útreiðslur til kraftfóður o. a., árliga fyrri eina kúgv umleið 1.000 kr., soleiðis at netto-inntøkan verður fleiri ferðir túsund krónur.

At hvør skorin seyður verður skattaður av 130 kr., meðan seyðaprisurin í dag liggur frá 2—300 kr. og upp eftir til bóndan.

Hetta mótprogvar, at Javnaðarflokkurin hevur ella ætla at jarðleggja teir føroysku bøndurnar.

Framhald á síðu 6

Kemilux einaferð enn

SOSIALURIN verður vinarligast biðin um at seta hetta aftursvarið í blaðið.

Schønning Eysturoy spyr, hvi eg loyvi mær at svara so, sum eg gjørdi í SOSIALINUM.

Schønning! Eg hevði aldri svarað soleiðis, um eg visti, at tygum høvdu so góð krot í hondini. Tó kann eg framvegis ikki fáa greiði á greinum tygara í SOSIALINUM. Tann 21. september skriva tygum, at »KEMILUX« má gevast við framleiðsluni, og geva so býráðnum skuldina fyrri, at so er.

Í somu grein undir »Fíggingin í lagi« skriva tygum orðarætt, at Kemilux hevur fingið munnligt og skrivligt byggiroyvi til nýtt virki. Nú fari eg at spyrja, hvi Kemilux so skal gevast við framleiðsluni. Har skuldi alt verið í lagi, tí byggiroyvi verður ikki givið, uttan kloakk o. a. er í lagi, so tað er bert at byrja byggingina.

Annars skal eg viðmerkja, at fyrri góðum mánaða síðan spurdi eg P. Christiansen, býráðsformann, inni á fundi í teknisku nevnd um so var, at tygum høvdu fingið grundøki og byggiroyvi. Hann svaraði, at tað »kendi hann als einki til«.

Um hann ikki skuldi vita tað, hvør skuldi so vita tað?

N.B. Góði J.F.N! Um eg visti, at telefonsamrøða okkara fór at viðføra slíkan orðadrátt, sum hon nú hevur gjørt, skuldi eg einki havt sagt. Eg havi eisini fingið at vita frá býráðslimum, at hatta hevði eg einki við at

gera, tí um nakar skuldi verið spurður, so skuldi tað antin verið formaðurin ella næstformaðurin. Eg skal tó viðmerkja, at bert hálvan tíma eftir telefonsamrøðuna okkara millum, tósaði eg við formannin í teknisku nevnd, og svaraði hann mær, at tað, sum eg hevði sagt, var júst í tráð við tað, sum hann vildi havt sagt. Hetta kann tú eisini fáa váttað frá honum, so eg ikki standi sum Svarti Per í hasum málinum.

Vinarligast

Børge Persson

Rættleiðing

Tað er ikki beint, sum Børge Persson skripar omanfyri, at Schønning Eysturoy hevur skrivað greinina í SOSIALINUM 21. september, men var tað blaðið sjálvt, sum skrivaði frásøgn í sambandi við støðuna hjá Kemilux.

Haraftrat varð ikki í nevndu grein — frásøgn — sagt nakað um, at Kemilux hevur fingið munnligt og skrivligt byggiroyvi til nýtt virki. Tað sum blaðið skrivaði var orðarætt hetta: Schønning Eysturoy sigur, at Kemilux hevur bæði fingið munnlig og skrivlig lyfti um byggiroyvi til nýtt virki, men at einki er hent í málinum. Bæði tekningar og figging eru langt síðani greidd.

J. F. N.

»At bróta slóð«

Gerði so væl at seta hetta í æraða blað tygara:

Í 14. september nr. 161 frá leygardegi 21. í h. m. skripar tjóðveldismaður lesarbræv undir heitinum: Sambandsmaður valevni javnaðarflokksins?

Lagt verður eftir javnaðarflokkinum í Suðuroy, serliga í Vági, har slíkt dagnaloyssi sigst at vera millum javnaðarmenn, at ongint teirra kann nýtast sum valevni flokksins og farið hevur tí verið til sambandsflokkin at fáa eitt valevni til láns.

Hvussu mikið er í hesum tíðindum frá tjóðveldismanninum, veit eg ikki, men má hetta tykjast øllum hugsandi fólku veruleikafart og bert giting.

Annars leggur brævskrivarin dentin á at lýsa fyrri lesarum blaðsins, hvussu vánalig umboð flokks okkara eru mótvægis umboðum tjóðveldisflokksins, og sum besta dómi upp á hetta verður sjáldandi nevnt Ove Mikkelsen, lótingsmaður, arbeiðsgevarin mikli og slóðbrótarin, ja, maður, sum brotið upp hevur úr nýggjum, sum tikið verður til.

Nú valdast, hvønn týdning

hesin skrivandi leggur í orðatellini at bróta slóð og bróta upp úr nýggjum, tí tað er ongum vágbingi ókunngt, at O. M. ikki er annað enn vanligur umboðsmaður (g-maður) fyrri útlenskar fyrstokur á fiskakeyparaðkinum, sum fyrst keypti fisk fyrri belgiskar fr., men av onkrari orsøk gavst við tí, og síðani er farin yvir at keypa fyrri sterkar norskar krónur.

Lætt er at rista reimar á annars rygg, sigur orðatakið, og

hesin kynstur er sum øllum vitu-ligt, væl eldri enn O. M., eins og kynsturin tann at virka við annars peningi og annars amboðum.

So stendur einum og hvørjum frítt fyrri at meta um, um slíkt »bragd« eftir gamlari føroyskari siðmenning er at skilja javnt við »at bróta slóð« ella »at bróta burtur úr nýggjum«.

Javnaðarmáður

Hvør er ætlanin hjá teimum fyra?

Nevndarlímírnir í Havnar Arbeiðsmannafelag høvdu lesarabrev í ávikavist 14. September og SOSIALINUM seinasta leygardag undir heitinum »Vit eru ikki væl nøgdir«, sum skal vera eitt svar til ta blaðsamrøðu, sum SOSIALURIN hevði við meg viðvikjandi teirri loysn, sum lótingið kom til í spurninginum um hækkkan av pristals-viðbótini við í minsta lagi 1,30 oyru fyrri hvørt pristalsstigi oman fyrri 100.

Tað sum eg legði í orðini, at »vit arbeiðsmenn eru væl nøgdir við«, var, at vit fingi sømdir og ikki vórðu púrista skúgvadir til viksum so mangan. Tað kann upplýsast, at tað fanst eingin meiriluti á Føroya lótingi fyrri nokrum øðrum úrsliti enn tað, sum samtykt varð. Tað sum eg segði um uppskot tjóðveldisflokksins um hækkkingina av pristalsviðbótini til 1,90 oyru vera

ov illa undirbyggt standi eg við! Lesið uppskot tjóðveldisflokksins — lesið tað gjølla — alt sum tað var —. Koma tit so ikki til sama úrslit sum eg?

Tað kemur mær fyrri, at henda skrivning er meiri propaganda fyrri tjóðveldisflokkinn enn harmur um, at teir sokallaðu verkamenn fáa ov lítið útbýti. Men tjóðveldisflokkurin kundi væl ikki fáa betri føroyskt blóð at færa sína propagandu við enn júst tað, sum rennur í øðrunum á hesum fyra hetjunum, ið hava sitið í upp til 18 ár í nevnd Havnar Arbeiðsmannafelags.

Men eitt skulu tit límir í Havnar Arbeiðsmannafelag gera tykkum greitt, at nú skal valið standa millum meg og teir fyra nevndarlímírnar. Tí tað kunnu tit sjálvir siggja, at eg hvørki kann ella vil vera formaður saman við slíkum monnum!

Martin Kúrberg